

בא ורָאָה, על כל התנאים (המצוות) שגזר הקדוש ברוך הוא כשנכנסו לארץ ישראל, גזרת התורה היתה. מה הטעם? משום שהשכינה לא מתישבת בארץ אלא בתורה, ולא מתישבת למעלה אלא בתורה.

שכך אמר (רבי שמעון) אבא, תורה שבעל פה לא נודעת, אלא בשביל תורה שבכתב. השכינה לא מתישבת למעלה ולמטה, אלא עם התורה שלמטה. שכל זמן שהתורה נמצאת עמו, יכול לעמד בעולם. (תורה שבכתב לא נודעת אלא משום תורה שבעל פה, ותורה שבעל פה לא נודעת אלא מתורה שבכתב, ודאי כלל הצריך לפרט, ופרט הצריך לכלל. השכינה לא מתישבת למעלה אלא בתורה שלמטה. שכל זמן שהתורה נמצאת, יכולה להתקיים בעולם) זהו שכתוב פי הוא חייך וארץ ימך לשבת על האדמה. על האדמה סתם. ואם לא שפסיק דברי תורה, לא יכול לעמד, שכתוב (ירמיה ט) על מה אבדה הארץ. וכתוב, ויאמר ה' על עזבם את תורת.

בעודם יושבים, הנמיה רבי שמעון את ראשו ואמר, ודאי כף הוא, וזהו הסוד שמצאנו בספרו של רב המנונא סבא, ובאר הפסוק הזה בסוד של כנסת ישראל, שכתוב (שמות כא) שארה כסותה וענתה לא יגרע. ואם מונעים ממנה, מה פתוב? ויצאה חנם אין כסף, כמו שנאמר (ישעיה ו) אי זה ספר פריותות אמכם אשר שלחתיה. וכתוב (שם נב) חנם נמפרתם ולא בכסף תגאלו. ומי שמונע ממנה תורה, כמי שלוקח בעל (שארה) של אשה ומונע אותו ממנה. זו נשאת כאלמנה, ולא אלמנה. זהו שכתוב (איכה א) היתה כאלמנה, ולא אלמנה.

תא חזי, על כל תנאים (נ"א פקודין) דגזר קדשא בריך הוא פד עאלו לארעא דישראל, גזרה דאורייתא הוה. מאי טעמא, בגין דשכינתא לא מתיישבא בארעא, אלא באורייתא. ולא מתיישבא לעילא, אלא באורייתא.

דהכי אמר (רבי שמעון) אבא, תורה שבעל פה לא אשתמודע, אלא בגין תורה שבכתב. שכינתא לא מתיישבא לעילא ותתא אלא עם תורה דלתתא. דכל זמנא דאורייתא אשתכח עמיה, יכלא למיקם בעלמא. (נ"א תורה שבכתב לא אשתמודעא אלא בגין תורה שבעל פה, ותורה שבעל פה לא אשתמודעא אלא מתורה שבכתב, ודאי כלל הצריך לפרט, ופרט הצריך לכלל. שכינתא לא מתיישבא לעילא אלא באורייתא דלתתא. דכל זמנא דאורייתא אשתכחתי יכלא למיקם בעלמא) הדיא הוא חייך וארץ ימך לשבת על האדמה. על האדמה סתם. ואי לאו דאפסיק מלי דאורייתא לא יכלא למיקם. דכתיב, (ירמיה ט) על מה אבדה הארץ. וכתיב, ויאמר יי' על עזבם את תורת.

עד דהוו יתבי, מאיך רבי שמעון רישיה. אמר, ודאי הכי הוא ודא הוא רזא דאשפחנא בספרא דרב המנונא סבא, ואוקים קרא דא, ברזא דכנסת ישראל, דכתיב, (שמות כא) שארה כסותה ועונתה לא יגרע. ואי אתמנעו מנה, מה כתיב, ויצאה חנם אין כסף. כמה דאת אמר, (ישעיה ו) אי זה ספר פריותות אמכם אשר שלחתיה. וכתיב, (ישעיה נב) חנם נמפרתם ולא בכסף תגאלו. ומאן דמנע אורייתא מנה, כמאן דנסב מארי (ס"א שארה) דאתתא, ומנע ליה מנה, דא אשתארת פארמלתא, ולא ארמלתא. הדיא הוא דכתיב, (איכה א) היתה כאלמנה, ולא אלמנה.